

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sva prava pridržana. Dopuštenje za ponovno objavljivanje ovog sažetka dano je isključivo u svrhu uključivanja u HUDOC bazu podataka Suda.

© Office of the Agent of the Republic of Croatia before the European Court of Human Rights. All rights reserved. Permission to re-publish this summary has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Bureau de l'Agent de la République de Croatie devant la Cour européenne des droits de l'homme. Tous droits réservés. L'autorisation de republier ce résumé a été accordée dans le seul but de son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

BOSPHORUS AIRWAYS protiv IRSKE

(članak 1. Protokola br. 1)

Presuda velikog vijeća od 30. lipnja 2005. godine

Nema povrede članka 1. Protokola br. 1 (pravo na mirno uživanje vlasništva)

ČINJENICE

Predmet se odnosi na zahtjev koji je uputila zrakoplovna kompanija registrirana u Turskoj, Bosphorus Hava Yollari Turizam ve Ticaret Anonim Sirketi ("Bosphorus Airways").

U svibnju 1993. Irske vlasti su zaplijenile zrakoplov kojeg je Bosphorus Airways zakupio od Jugoslavenskog aviotransporta (JAT). U Irskoj je bio na održavanju kod TEAM Aer Lingus, tvrtke za održavanje zrakoplova čiji je vlasnik država, a zaplijenjen je temeljem Uredbe Vijeća EZ 990/93, koja je primijenila sankcije UN-a protiv FR Jugoslavije.

Tužba Bosphorus Airways radi zadržavanja zrakoplova, upućena Visokom sudu, u početku je bila uspješna, jer je sud u lipnju 1994. utvrdio da se Uredba 990/93 ne primjenjuje na zrakoplove. Međutim, povodom žalbe, Vrhovni sud je temeljem članka 177. EEZ Ugovora uputio pitanje Sudu Europske zajednice (ECJ, Luxemburg) o tome da li se Uredba 990/93 odnosi i na zrakoplove. ECJ je utvrdio da se odnosi, nakon čega je u studenom 1996. Vrhovni sud u svojoj presudi primijenio odluku ECJ i dopustio žalbu države.

U to vrijeme Bosphorus Airwaysu je zakup JAT ovog zrakoplova istekao. Budući da su do tog vremena sankcije protiv FR Jugoslavije (Srbija i Crna Gora) također ukinute, irske vlasti su zrakoplov vratile JAT-u. Slijedom navedenog, Bosphorus Airways je izgubio oko tri godine od ukupno četiri, kojima je bio obuhvaćen najam zrakoplova, a koji zrakoplov je bio jedini ikad zaplijenjen temeljem EZ i UN propisa.

PRIGOVORI

Bosphorus Airways se žalio da je način na koji je Irska primijenila sankcije da bi zaplijenila zrakoplov prelazilo ovlasti diskrecijske ocjene u smislu članka 1. Konvencije i doveo do povrede članka 1. Protokola 1.

ODLUKA SUDA

Članak 1.

Nije dvojbeno da je zapljenu zrakoplova, koji je bio u najmu Bosphorus Airwaysa, provela irska vlast na svom teritoriju temeljem odluke irskog ministra prometa. U takvim okolnostima Bosphorus Airways spada u nadležnost države Irske.

Članak 1. Protokola br.1

Pravna osnova za zapljenu zrakoplova

Sud je utvrdio da je nakon donošenja, Uredba EZ 990/93 bila "općenito primjenjiva" i u "potpunosti obvezujuća" (članak 189., sada članak 249. Sporazuma EZ), tako da se primjenjivala u svim državama članicama koje nisu zakonito mogle odstupati od njezinih odredbi. Osim toga, njezina "neposredna primjena" nije, i prema viđenju Suda ne može biti, upitna. Uredba je postala dio irskog pravnog sustava, odnosno stupila na snagu 28. travnja 1993., kad je objavljena u službenom glasilu, prije datuma zapljene i bez potrebe donošenja implementacijskog zakonodavstva.

Sud je smatrao da je potpuno predvidivo da će ministar prometa odrediti mjere zapljene sadržane u članku 8. Smjernica EZ 990/93. Irske vlasti su pravilno smatrale da su u obvezi zaplijeniti svaki zrakoplov koji potpada pod primjenu Uredbe EZ 990/93. Njihovu odluku o toj primjeni kasnije je potvrdio, među ostalima, i ECJ.

Sud se također složio sa irskom Vladom i Europskom Komisijom da Vrhovni sud nije imao stvarnu nadležnost za odlučivanje, bilo prije ili poslije prethodnog obraćanja ECJ-u.

Sud je zaključio da sporno miješanje nije rezultat diskrecijske ocjene od strane irske vlasti, bilo po EZ ili irskom pravu, već je proizašlo iz poštivanja pravnih obveza koje je Irska preuzela, a koje proizlaze iz prava EZ, poglavito, članka 8. Uredbe EZ 990/93.

Je li zapljena bila opravdana?

Sud je utvrdio da se sustav zaštite temeljnih prava prema pravu EZ mogao smatrati, odnosno da je u mjerodavno vrijeme doista bio, "jednak" sustavu Konvencije. Slijedom rečenog, proizlazi da Irska nije odstupila od uvjeta iz Konvencije kad je primijenila pravne obveze koje proizlaze iz njezinog članstva u EZ. Takva presumpcija bi bila oboriva ukoliko, u određenom slučaju, bude utvrđeno da je zaštita prava iz Konvencije očigledno manjkava. U takvom slučaju, interes međunarodne suradnje bio bi nadjačan ulogom Konvencije, kao "konstituirajućeg instrumenta Europskog javnog poretka" u području ljudskih prava.

Sud je uzeo u obzir prirodu miješanja, opći interes zapljene i režim sankcija, te odluku ECJ koju je Vrhovni sud bio obvezan poštivati, što je i učinio. Ujedno, Sud je smatrao kako je jasno da nema disfunkcije u mehanizmu kontrole zaštite ljudskih prava.

Slijedom rečenog, prema mišljenju Suda, ne može se reći da je zaštita prava iz Konvencije u odnosu na Bosphorus Airways, očigledno nedovoljna. Proizlazi da presumpcija poštivanja Konvencije nije oborena, te zapljena zrakoplova nije dovela do povrede članka 1. Protokola br. 1.

Sudac Ress izrazio je dodatno suglasno mišljenje dok su suci Rozakis, Tulkens, Traja, Botoucharova, Zagrebelsky i Garlicki izrazili zajedničko odvojeno mišljenje, koje prileže presudi.